

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - ספר על גמדים, פטריות ומה עוד?

מאת: אלונה פרנקל
 איורים: אלונה פרנקל
 הוצאה: מודן
 קבוצת גיל: גנים צעירים

ציור

פנאי להבין את קסומות כמו בספר!

בואו להכין פטריות קסומות בדיוק כמו ב"ספר על גמדים, פטריות ומה עוד?" שכתבה ואיירה אלונה פרנקל! מה צריך?

נייר

מכחול

צבעי גואש

קרטון ביצים

מספריים

דבק

פלסטלינה

ויש לנו גינת פטריות קסומות ומקסימות

שיחה

שיחה בעיה ופתרון

מה עושים כשנתקלים בבעיה? אפשר לשתף את הילדות והילדים במקרה שבו אתם, ההורים, נתקלתם בבעיה. נסו לשחזר איך הרגשתם, לחשוב ביחד על פתרונות אפשריים ואז לספר כיצד נפתרה הבעיה.

סרְטוּנִים

מה אפשר לעשות עם...?

חישוק יכול להיות הגה, או צלחת אוֹ? בסיים הקריאה, תוכלו לסרוק את הקוד שעל גב הכריכה ולצפות בסרטון על יצירתיות! אחר כך תוכלו להמשיך ולחשוב יחד? מה אפשר לעשות עם גליל נייר? עם מטפחת? עם בובה של גמד?

שִׁמְע

לשיר ביחד

הגמדים שתלו פטריות "ושרו את כל השירים שהכירו" גם אתם יכולים לשיר ביחד שירים אהובים. תוכלו לשיר על גמדים, על גשם או שירים שמעודדים ומשמחים אתכם.

מְשַׁחֵק

משחק - איזה גמד אני?

בכל סבב אחד מהמשתתפים מציג גמד שמופיע בספר: גמד עם מטרִייה, גמד שותל פטרִייה או גמד שקופץ בשלולית. שאר המשתתפים צריכים לנחש מה עושה הגמד ולמצוא אותו בין דפי הספר.

הַעֲשֶׂה

פינטרסט

[עוד יצירות והשראה מחכים לכם בתיקיית הספר בפינטרסט של ספריית פיג'מה!](#)

שיחה

מפגש ושיחה בגן

הטרמה לסיפור? אפשר להציג לילדי הגן פטרייה או תמונה של פטרייה ולשאול: מהי פטרייה? מה אתם רוצים לדעת על פטריות?

כדאי לחזק את החלק המדעי בהטרמה או אחרי קריאת הסיפור.

אפשר לשאול את הילדים והילדות: אילו היה מגיע לגננו גמד קטן והוא לא היה יודע מה עושים בפטרייה, מה הוא היה חושב שאפשר לעשות בה?

חשוב לקבל את הצעות הילדים ולחזק אותן ולאחר מכן לעבור להקראת הסיפור.

לעצור ולשאול? במהלך קריאת הסיפור כדאי לעצור בפעם הראשונה שבה "הגמדים התעצבו מאוד" ולבקש מהילדים להשיא לגמדים עצות ולהציע פתרונות.

עותק אישי? אפשר לחלק לכל ילד וילדה עותק אישי ולבקש שיחפשו בספר איפה הפטרייה מופיעה כמטרייה, היכן היא משמשת כסירה, היכן היא משמשת כמצנח, ואילו עוד פטריות יש בספר.

העשרה? שירי גמדים: "[אצו רצו גמדים](#)", "[מאתורי ההר](#)", "[גמדים](#)".

השקצה

חשיבה יצירתית

הספר הוא הזדמנות לפתח חשיבה יצירתית.

יש לי רעיון? הציגו לפני ילדי הגן חפצים שונים, כמו בקבוק, כובע או גליל נייר, ושאלו אותם מה ניתן לעשות בהם. עודדו את הילדים להציע רעיונות נוספים מלבד השימוש הרגיל בחפצים אלו.

כדאי לצפות בסרטון שהכנו בנושא.

להשראה? "[קסם הדמיון בהצגת תיאטרון](#)" במערכת השידורים הלאומית במרחב הפדגוגי.

קשר עם הבית? אפשר להכין תערוכה של החפצים השונים ולכתוב ליד כל אחד מהם את ההצעות של ילדי הגן.

יש לי רעיון? מבקשים מהילדים ומהילדות להציע פתרונות למצבים שעשויים להתעורר בגן, למשל: מה לעשות אם מישהו מתיישב במקום שבו רציתי לשבת? או מה לעשות אם אני רוצה לקחת משחק, אבל הוא נמצא במקום גבוה?

יצירה

מה הפתרון? - יש לי רעיון...
הגמדים בסיפור מוצאים רעיונות יצירתיים לכל בעיה שהם נתקלים בה. אפשר להציע לילדים להוסיף "בעיות" נוספות שהגמדים נתקלים בהן ולהמציא להן פתרונות בעזרת הפטריות.
ניתן לעשות זאת בהדרגה: בשלב הראשון ממשיכים את הסיפור ומספרים על הבעיה ומבקשים מהילדים להציע פתרונות.
לדוגמה: "המשיכו הגמדים בדרכם ופתאום פגשו אריה. 'יש לי רעיון', קרא גמד [3] כאן עוצרים ומזמינים את הילדים להציע פתרונות.
בשלב הבא הילדים מציגים גם את הבעיות וגם את הפתרונות.
אפשר להזמין אותם לאייר את הבעיות ואת הפתרונות.

המחזה

החזרתיות והאפיזודות הקצרות בסיפור יכולות להתאים להמחזה גם עם ילדים צעירים. אפשר להציע להם להמחזי את הסיפור (ניתן להתגמש ולאפשר ליותר משלושה ילדים להיות גמדים) או ליצור תיאטרון בובות. חשוב לאפשר להם להשתתף בהכנות, בביצוע ובבחירת התפקידים [2] משחקנים ועד תפאורנים, כרטיסנים, מפעילי מוזיקה ועוד.
נברר: למה אתם זקוקים כדי להכין תפאורה? האם אתם רוצים להכין תלבושות? איזו מוזיקה או שירים אתם רוצים שילוו את המחזה? האם ניתן, לדעתכם, להתחלף ולשלב כמה שחקנים בתפקיד אחד? להעשרה [2] הסרטון [איך צומח מופע](#), במרחב הפדגוגי.

בְּעֵין מְתַמְּטִית

לאורך הסיפור הסופרת אלונה פרנקל משלבת את המספרים 1,2,3 במלל ובאיורי הגמדים. אפשר לחפש באיורים היכן מופיעים המספרים, ולבדוק מי הוא גמד 1, 2 או 3.
[בחוברת "מתמטיקה היא משחק ילדים"](#) בעמ' 24 יש הצעות ורעיונות לעשייה מתמטית בעקבות השיר "מאחורי ההר".

יצירה

בין איור לפסול
בעיר חולון, בדרום הגן הציבורי הנטוע ברחוב מוטה גור, נמצא גן סיפור "על גמדים פטריות ומה עוד?". הפסל
גדי פריימן יצר פסלי אבן ומתכת
הממחישים את הרפתקאות חבורת הגמדים. ניתן להיכנס לבלוג "[טיול בעיר](#)", להתבונן בתמונות ולהשוות בין
האיורים לפסלים.
בהמשך אפשר להציע לילדים לאייר איורים בעצמם וליצור פסלים ממגוון חומרים בהשראת הסיפור.

לצאת החוצה

יוצאים לטיול!
בעקבות הגמדים תוכלו גם אתם לצאת לטיול בסביבת הגן, להתבונן סביב ולהבחין בפרטים: מה מזג האוויר?
האם מעונן או שמשי? האם יש שלוליות? אילו צמחים אתם מזהים? ואילו בעלי חיים?
תוכלו להתבונן בסביבה דרך עיניהם של הגמדים: מה מעציב אתכם, גמדים יקרים, ומה משמח אתכם? מה
גיליתם? אילו שיתופי פעולה יש ביניכם, גמדים מתוקים, ואילו שירים תרצו לשיר יחד?
תיעוד מתמשך ☑ כדאי לצלם בדרך רגעים מיוחדים וגילויים ולשבץ את התמונות באלבום משותף שתעדכנו
בעקבות כל יציאה שלכם לטיול או לסיור.
בתיאבון! ☑ לאחר הטיול תוכלו להכין בגן מאכלי פטריות: מרק פטריות, סלט פטריות או פשטידת פטריות.

העשרה

ומה אפשר לעשות בעלה?
סיפור נוסף העוסק בחשיבה יצירתית הוא ספרה של רפאלה צרפתי, "מה אפשר לעשות בעלה?", שבו הגמד
אלדד הופך עלה לדבר אחר.
מומלץ לצפות בשידור "מה [אפשר](#) לעשות בעלה" במאגר ההקלטות הלאומי במרחב הפדגוגי.

העשרה אלונה פרנקל

אלונה פרנקל [נ' 1937] היא מאירת וסופרת ילדים. היא כתבה יותר מ-30 ספרי ילדים, וביניהם "ספר הפילפילים", "סיר הסירים" וסדרת ספרי נפתלי. רבים מספריה תורגמו לשפות שונות. לרשימת היצירות המלאה: [אתר הספרייה הלאומית](#). לאיורים של אלונה פרנקל: [אתר דף](#).

קריאה עידוד

מה אפשר לעשות בחישוב? סרקו את הקוד ותגלו. ומה אתם יכולים לעשות במטפחת, בגליל נייר או ב? פטרייה? כדאי לשתף את המשפחות בסרטון ובגילויים היצירתיים של הילדות והילדים ולעודד אותם לקרוא את הספר גם בבית.

מעמד

שפה ואורינות ? גילוי מסרים גלויים וסמויים ? הסיפור כתוב בשפה קולחת וברורה ומתאים לילדים צעירים. העלילה מתארת התמודדות עם מצבי קושי, מציגה לפני הילדים אפשרויות שונות של התמודדות יצירתית ומלמדת על חברות ועל שיתופי פעולה.

העשרת אוצר המילים ? בסיפור משולבות מילים מופשטות ולא שגרתיות: "הרפתקאות", "רעיון", "אחזו", "תהום", "נפעה".

כישורי חיים ? חיזוק היכולת להתמודד עם מצבים המצריכים איזון וויסות רגשות הוא יעד מרכזי בפיתוח כישורי חיים בגיל הגן.

הגמדים בסיפור מגלים גמישות מחשבתית ומתמודדים עם קושי חיצוני תוך ויסות רגשותיהם ומציאת פתרונות יצירתיים.

ידע בין-תחומי ? בסיפור משולבים תחומי דעת מגוונים: שפה, מתמטיקה ואומנות. הספרות 1,2,3 מופיעות במלל

ובאיורים. בסיפור משולבים גם מושגי גודל הדרגתיים: קטן, בינוני וגדול. האיורים מסייעים בהבנת התפתחות מושג הגודל ובהבנת הקשר בין הגודל לפתרון המתאים.

מימוניות

הכוונה עצמית מיומנות של ויסות עצמי, הנעה עצמית וחוסן המאפשרת התמודדות עם לחצים ועם משברים.

חשיבה יצירתית מיומנות של העלאת רעיונות וחשיבה על נושאים מוכרים בדרכים חדשות. הגמדים בסיפור הופכים את הפטריות לאביזרים המשמשים פתרון לקושי שהם נתקלים בו.

ערכים

אהבת הספר, חדות הדעת והלמידה הסיפור מתאים גם לילדים צעירים מאוד. הם יכולים לעלעל בספר, להתבונן באיורים, להזדהות עם הגמדים ולפתח אהבה לספר.

חברות וערבות הדדית הידידות בין הגמדים, שיתוף הפעולה ביניהם והדאגה ההדדית מורגשים לאורך הספר כולו.

www.pjisrael.org עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה